

ПЕРСПЕКТИВИ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Н. А. Яруга

здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 4 курс,
спеціальність «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»,
навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник – ст. викладач О. В. Котик

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті досліджено фінансовий сектор, що безсумнівно є одним із світових лідерів впровадження та розвитку цифрових інновацій, а швидкість адаптації банків до новітніх цифрових технологій дозволяє не тільки якісно підвищити ефективність роботи та прибутковість банківської діяльності, а й значно покращує клієнтський досвід. Під цифровізацією розглядається сукупність сучасних економічних, організаційних, управлінських, інституційних інновацій в будь-якій сфері банківської справи, яка в умовах зростаючої конкуренції дозволяє розширити клієнтську базу, збільшити частку ринку банківських послуг, знизити витрати, підвищити фінансову стабільність та безпеку банку.

Ключові слова: валютні операції, цифрова валюта, цифровізація.

The article examines the financial sector, which is undoubtedly one of the world leaders in the implementation and development of digital innovations, and the speed of adaptation of banks to the latest digital technologies allows not only to qualitatively increase the efficiency and profitability of banking activities, but also significantly improves the client experience. Digitalization refers to a set of modern economic, organizational, managerial, and institutional innovations in any field of banking, which, in the face of growing competition, allows to expand the client base, increase the market share of banking services, reduce costs, and increase the financial stability and security of the bank.

Keywords: currency operations, digital currency, digitalization.

У сучасному світі стрімко розвивається економічна реальність, а ключовою її складовою є валютні операції. З появою цифрових технологій та активізацією процесу цифровізації, валютні операції переживають значущі трансформації. Серед цих змін особливе місце займають цифрові валюти, які впроваджуються у фінансову систему з усіма перевагами та викликами, які вони несуть з собою.

Метою цієї статті є дослідження валютних операцій та їх перспектив в умовах активного процесу цифровізації в світовому економічному просторі. Основний акцент буде зроблено на цифрових валютах, які, набуваючи все більшого поширення по всьому світу, відкривають нові горизонти та можливості для сучасного фінансового обрання.

Відповідно до встановленої мети авторами було розглянуто основні аспекти цифрових валют, їхні переваги та виклики, а також визначимо перспективи їх використання в умовах швидкозмінюваного світу цифрових інновацій.

Останніми роками темп цифровізації прискорився через зміни, які відбуваються в суспільному житті та розвитку, у економіці, управлінні та багатьох інших сферах. Причинами є глобалізація інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ), мережі Інтернет, активізація проникнення інноваційних технологій у бізнес учасників цієї системи.

Цифровізація зробила революцію в грошових і платіжних системах. Хоч і цифрові гроші сама по собі не нова ідея для сучасної економіки, цифрові валюти тепер сприяють миттєвій передачі цінностей у спосіб, який раніше був неможливим [1].

Цифрова валюта, як альтернатива фізичній валюті, що чекає нас в близькому майбутньому може бути досить зручним та доступним засобом розрахунку, особливо це привабливо на віддалених і важкодоступних територіях та в принципі людей з обмеженими можливостями, які мають обмежений доступ до системи фінансових розрахунків [2]. Хоча готівкова валюта все ще широко використовується в більшості країн (за винятком Швеції, де використання готівки стрімко скорочується), споживачі в усьому світі зазвичай здійснюють операції без готівкової валюти, використовуючи для оплати кредитні картки або мобільні телефони. Крім того, значна частина грошей, які випускають центральні банки (банківські резерви), існує лише в електронній формі. Тож у певному сенсі ідея цифрових валют не зовсім нова.

Процес поширення цифрового валютування центральних банків вже показує, що грошова сфера поступово набуває цифрового аспекту. Цифрові валюти центральних банків є результатом поступового об'єднання процесів інтелектуалізації і цифровізації у економіці. Фінансові технології з використанням інновацій допомагають виконувати основні функції і стають одними з важелів управління економіки країни на макрорівні [3]. Розважливе управління за процесом цифровізації в грошову систему має на меті реалізувати цілісний системний підхід для розрахунку необхідних складових, пріоритетів та принципів розвитку цього процесу. Сучасна наука світової монетарної політики розглядає питання особливостей розвитку цифрових валют центральних банків, як актуальне питання. В процесі переходу до цифрового періоду ми маємо на меті не лише полегшення процесу фінансових розрахунків, а й глобальні зміни в грошовій та платіжній системах [5].

Економіка цифрових валют має важливий вплив на валютну конкуренцію, оскільки цифрові валюти будуть набагато більш диференційованими, ніж звичайні валюти сьогодні. Вони будуть відрізнятися не тільки своїми грошовими функціями як ціннісна вартість, носії обміну та розрахункові одиниці, а також у функціональних можливостях, які пропонує асоційовані платформи, на яких вони будуть розміщені. Тобто валюти більше не будуть просто надавати платіжні послуги – планується, що вони будуть надавати доступ до взаємодії з іншими користувачами платформи. Тому цифрова валюта буде невіддільною від характеристик платформи, на якій буде обмінюватися.

Традиційні особливості валюти, такі як її здатність зберігати вартість, можуть бути незначним наслідком у визначенні його успіху в світі, де ці особливості можна розділити. Привабливість валюти, швидше за все, регулюватиметься іншими функціями платформи, наприклад як алгоритми обробки інформації платформи, її політики конфіденційності даних і набір контрагентів, доступних на платформі. Валютна конкуренція буде ефективною конкуренцією між пакетами інформаційних і мережевих послуг – гіпотеза повторних об'єднанням грошей, висунута Банком міжнародних розрахунків [4]. Гіпотеза має додаткові наслідки для валютної конкуренції порівняно з звичайними валютами, а більшість користувачів мають переваги щодо їх фундаментальних властивостей. Користувачам потрібні валюти, які є загальноприйнятими та які можуть безпечно зберігати цінність. Мережеві зовнішні ефекти є перешкодою для валютної конкуренції, з іншого боку, перегруповані цифрові валюти та уподобання користувачів можуть бути набагато більш неоднорідними. Деякі користувачі можуть бажати абсолютних гарантій конфіденційності, тоді як інші віддають перевагу платформі, яка ширше використовує їхні дані, щоб надавати кращі рекомендації. Зовнішні мережеві ефекти є менш обмежувальними, оскільки базові грошові функції цифрових валют можна розділити [5]. Таким чином, ця неоднорідність у перевагах стимулюватиме великих емітентів диференціювати свої продукти, створюючи

сегментовані ринки, в якому різні платформи обслуговують різні типи споживачів.

Економіка, зосереджена навколо цифрових платформ, буде структурована інакше ніж поточна система. Організація фінансової системи та розподіл прав власності на дані зміниться. Природа платформ також може змінити конкурентний ландшафт в економіці. Хоча платформи створюють раніше неможливі зв'язки, вони можуть мати тенденцію до монополій або роздроблених ринків, тому питання сумісності між платформами набуває нового значення. Звісно, підтвердження того, що новітні технології будуть кращими у використанні ніж теперішні немає, але вони мають у собі досить велику перспективу та розкривають нові можливості. Основними можливостями впровадження цифрових валют є:

- цифрові технології можуть допомогти знизити транзакційні витрати на валютні операції;

- валютні транзакції можуть оброблятися значно швидше ніж традиційні банківські перекази;

- застосування блокчейну може забезпечити прозорість валютних операцій, що може допомогти у боротьбі з відмиванням грошей чи іншими фінансовими злочинами;

- новітні технології можуть зробити валютні ринки більш доступними для людей у всьому світі.

Але варто зазначити, що поряд з можливостями завжди потрібно розглядати й виклики, які несуть впровадження нових послуг, а саме:

- цифрові валютні операції можуть бути вразливими до кібератак, що несе за собою втрату валют та витік інформації;

- розроблення нових правил та нормативів для регулювання цифрових валют та інших нових форм валютних операцій;

- важливо, щоб цифрові валютні операції були доступними для всіх людей, включаючи літніх людей та тих, хто не має доступу до інтернету або смартфонів.

Використання цифрових валют центральними банками має на меті покращення безпеки та комфортніший процес здійснення розрахункових платежів, що свідчить про стійку структуру і є необхідною складовою у роботі центрального банку.

Отже, сучасний етап розвитку світової економіки характеризується поглибленням та зміцненням взаємозв'язків між національними економіками країн світу, що передбачає здійснення міжнародних розрахунків, адже жодна з держав не може самостійно оволодіти всіма останніми досягненнями науково-технічного прогресу та відповідати мінливим вимогам світового соціально-економічного зростання. Важливе місце у вирішенні завдань щодо розширення інтеграційних зв'язків між країнами світу займають міжнародні фінансові відносини. Цифровізація суттєво впливає на всі сфери економіки, включаючи валютні операції. Розвиток нових технологій, таких як блокчейн, штучний інтелект та мобільні платежі, відкриває нові можливості для більш ефективного та безпечного проведення валютних транзакцій.

1. Бунда О. М., Воробей Т. К. Цифровізація банківської системи. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25 квітня 2023 року. Київ : КНУТД, 2023. С. 162–164. 2. Грицай С. Цифрова валюта центральних банків : нестандартний методологічний підхід у правовому полі України. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2022. С. 25–34. 3. Загребя Ю. О., Подплетній В. В. Цифрова валюта центрального банку як нова еволюційна форма грошей. 2020. С. 37–39. 4. Манжура О. В., Краус Н. М., Краус К. М. Інструменти та механізми регулювання валютного ринку в умовах інституціональних змін національної економіки. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2022. Вип. 2(10). С. 4–18. 5. Цикал М. М. Вплив цифрових валют на інноваційний розвиток. *Фінанси, банківська система та страхування в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці* : зб. матеріалів VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Дніпро, 02–03 березня 2023 р. ДДАЕУ, 2023. С. 100–101.